

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Сучасна українська мова, культура, література»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Англійська мова та зарубіжна література
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Струк Іванна Михайлівна, к.філол. н., доцент, асистент кафедри сучасної української мови (http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=196 ; https://scholar.google.com.ua/citations?user=GDnOJWkAAAAJ&hl=uk)
Контактний тел.	+380663078283
E-mail:	iv.struk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=5513
Консультації	Очні консультації: четвер 14:30 – 15:30; онлайн-консультації за попередньою домовленістю.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Успішна професійна діяльність вчителя англійської мови та зарубіжної літератури неодмінно пов'язана зі створенням якісних наукових текстів. Мовне оформлення наукового тексту – один із важливих чинників ефективної репрезентації результатів наукових досліджень. Грамотне мовностилістичне оформлення наукової праці засвідчує не лише високий рівень мовної культури її автора, але й рівень його мовної свідомості та інтелектуального розвитку загалом. Вироблення навичок грамотного наукового письма передбачає опанування сучасних норм української наукової мови, що поглиблює мовно-комунікативну компетентність здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, сприяє якісній професійній комунікації.

Знання чинних норм сучасної української наукової мови, уміння грамотно оформляти своє висловлення в писемній формі стане надійним підґрунтям формування професійної компетентності майбутніх фахівців-філологів.

Мета навчальної дисципліни: – систематизувати й поглибити знання студентів про культуру української наукової мови, особливості мовної організації наукового тексту; сформувати вміння продукувати якісний науковий текст відповідно до чинних норм сучасної української літературної мови та допомогти опанувати правила роботи з інформаційними ресурсами і наукової літературою для успішної презентації результатів науково-дослідної діяльності.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Змістовий модуль 1. «Нормативність української наукової мови»
Тема 1. Українська наукова мова: культура спілкування, сфера використання, специфіка та функції.
Тема 2. Культура наукового мовлення: лексична нормативність наукового тексту. Типові лексичні огріхи в науковому тексті.
Тема 3. Культура наукового мовлення: морфологічні особливості наукового тексту. Типові морфологічні помилки в науковому тексті.
Тема 4. Культура наукового мовлення: синтаксична організація наукового тексту. Порушення синтаксичних норм української мови в науковому тексті.
Тема 5. Культура наукового мовлення: пунктуаційне оформлення наукового тексту. Роздільні і видільні розділові знаки у тексті наукового стилю.
Змістовий модуль 2. «Композиція наукового тексту: вимоги до мовного оформлення магістерської роботи»
Тема 6. Культура наукового мовлення: мовні засоби структуризації наукового тексту. Мовні кліше в тексті кваліфікаційної роботи.
Тема 7. Культура наукового мовлення: способи передавання чужого мовлення в науковому тексті. Оформлення цитувань і покликань. Порушення засад наукової етики та академічної доброчесності.
Тема 8. Культура наукового мовлення: бібліографічний опис наукових і навчально-методичних джерел. Правила оформлення списку використаної літератури та бібліографічних покликань.
Тема 9. Культура наукового мовлення: мовностилістичний аналіз і редагування наукового тексту.

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуємо технології особистісно орієнтованого, диференційованого, проблемно-розвивального, інтерактивного, дистанційного навчання.

Методи і прийоми організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності спрямовані на формування програмних компетентностей студентів:

1) *інформаційно-рецептивний*: бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, контрольна-корекційна, евристична), пояснення, навчальна дискусія;

2) *робота з навчальним текстом та інтернет-ресурсами*: опрацювання рекомендованої літератури та інформаційних онлайн-ресурсів, вивчення тексту чинного «Українського правопису», робота з лексикографічними джерелами;

3) *наочні методи*: ілюстрація, демонстрація (зокрема за допомогою цифрових технологій), самостійне спостереження над мовними явищами в поєднанні із *дидактичними прийомами мисленнєвого характеру* – аналіз, узагальнення, систематизація, порівняння, класифікація, конкретизація;

4) *спонукально-репродуктивний*: метод практичних вправ (тренувальних, творчих, контрольних), що забезпечують вироблення необхідних умінь і навичок (аналіз фрагментів наукових текстів, опрацювання тексту наукової статті, наскрізне виписування мовних фактів, добір контекстів з відповідними мовними

одинацями, підбір синонімів, антонімів, творення наукового тексту, редагування наукового тексту тощо);

5) *творчо-пошуковий та проблемний методи*: самостійна робота пошукового характеру – підбір і аналітичний огляд джерел інформації, аналіз, опис і виклад проблемного питання, мультимедійна презентація результатів індивідуальної чи спільної проєктної діяльності;

6) *інтерактивні методи*: робота в парах, робота в малих групах, взаємооцінювання, взаємоперевірка, мозкова атака, мовна опозиція, контент-аналіз, рольове моделювання, я – редактор тощо.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Накопичення рейтингових балів у межах змістових модулів передбачає:

- відвідування (очне / дистанційне) практичних занять;
- активність на практичних заняттях;
- якість підготовки до навчальних занять;
- належне виконання завдань практичного, творчого, пошукового характеру на засадах академічної доброчесності;
- написання модульних контрольних робіт.

Оцінювання усної відповіді враховує:

- повноту розкриття питання;
- логіку й аргументованість викладу;
- культуру мовлення;
- уміння порівнювати, робити висновки, добирати приклади.

Оцінювання самостійних та індивідуальних завдань ураховує:

- своєчасність виконання завдання;
- обсяг і якість виконання завдання;
- академічну доброчесність (самостійне виконання);
- творчий підхід та ініціативність у навчальній діяльності.

Модульний контроль здійснюється після вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється в режимі автоматизованої комп'ютерної діагностики або із використанням роздрукованих завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальна кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни, складає **100 балів**, з яких **60 балів** – під час поточного і модульного контролю і **40 балів** – під час підсумкового контролю (заліку).

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **90–100** від максимальної кількості можливих, зокрема: вільно оперують програмовим матеріалом, опрацювали рекомендовану літературу, ґрунтовно засвоїли норми української наукової мови, опанували термінологію курсу; систематично готувалися до практичних занять, виконували домашні завдання; виявили відмінні навички мовностилістичного аналізу наукового тексту; сумлінно працювали над завданнями для самостійної роботи; успішно виконали модульні контрольні роботи й завдання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **80–89** від максимальної кількості можливих, зокрема: добре засвоїли норми української наукової мови, опрацювали рекомендовану літературу, добре володіють програмовим матеріалом і науковою термінологією курсу; активно готувалися до практичних занять та систематично виконували домашні завдання; виявили добрі навички мовностилістичного аналізу наукового тексту; загалом фахово аналізують порушення мовних норм, допускаючи деякі неточності; опрацювали завдання для самостійного виконання; добре написали модульні контрольні роботи й виконали завдання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **70–79** від максимальної кількості можливих, зокрема: виявили часткову обізнаність з нормами української наукової мови, продемонстрували знання програмового матеріалу на репродуктивному рівні, частково володіють відповідною науковою термінологією; працювали на практичних заняттях, виконували домашні завдання; допускають помилки у науковому писемному мовленні, але вміють здійснити самоаналіз й аргументовано їх виправити; виявили добрі навички мовностилістичного аналізу наукового тексту; частково впорались із самостійними завданнями; добре виконали модульні контрольні роботи; належно розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **60–69** від максимальної кількості можливих, зокрема: мають поверхневі знання норм української наукової мови; показали фрагментарну обізнаність із програмовим матеріалом; обмежилися мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводитись під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок мовностилістичного аналізу наукового тексту і бажання до самостійної роботи; допускають мовні помилки в тексті, не чітко формулюють правила; виконали модульні контрольні роботи на достатньому рівні; не повністю розкрили питання підсумкового контролю.

Оцінку «зараховано» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **50–59** від максимальної кількості можливих: показали фрагментарну обізнаність з чинними нормами української наукової мови, обмежилися опосередкованим вивченням програмового матеріалу, не опрацювали рекомендовану літературу; пасивно поводитись на практичних заняттях, не виявили належних навичок мовностилістичного аналізу наукового тексту та бажання до самостійної роботи; допускають мовні помилки в тексті, можуть пояснити лише деякі з них; задовільно виконали модульні контрольні роботи; фрагментарно обізнані з питаннями, винесеними на підсумковий контроль.

Оцінку «незараховано» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів **35–49** від максимальної кількості можливих: не відвідували частину практичних занять; не опрацювали рекомендованої літератури, тому не орієнтуються в програмовому матеріалі; не обізнані із чинними нормами української наукової мови, не знають правил і допускають грубі помилки в писемному мовленні; не виконали модульні контрольні роботи; не розкрили питань підсумкового контролю.

Оцінку «незараховано» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів **1–34** від максимальної кількості можливих: не відвідували практичних занять; фактично не засвоїли навчальну

програму курсу; не пройшли поточний, модульний та підсумковий контроль з навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Баган М.П. Культура української наукової мови: [посібник для самостійної роботи студентів]. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2022. 48 с.
2. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Ін-т укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2014. 124 с.
3. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови. *Українська термінологія і сучасність*: Київ: КНЕУ, 2001. Вип. IV. С.11–14.
4. Колоїз Ж. Науковий стиль української мови: практикум. Кривий Ріг: КДПУ, 2017. 114 с.
5. Левченко О. Науковий стиль: культура мовлення: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 204 с.
6. Луценко О.І. Українська наукова мова : навч. посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 128 с.
7. Мацько Л.І., Денискіна Г.О. Українська наукова мова (теорія і практика) : навч. посібник. Тернопіль : Підручники і посібники. 2011. 272 с.
8. Михайлова О.Г., Сидоренко А.А., Сухопар В.Ф. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості : навч.-метод. посібник. Харків, 2000. 97 с.
9. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. 2-ге вид., стереотип. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
10. Ревуцька С., Шапран Д., Зінченко В. Наукова українська мова: конспект лекцій. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. 119 с.
11. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навчальний посібник. Київ : Академія, 2010. 213 с.
12. Томусяк Л., Руснак Н., Струк І., Максим'юк О. Сучасна українська мова: теоретично-практичний курс морфології (Частина 1): навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2024, 224 с. [із грифом ЧНУ].
- 13.

14. Ткачук О.В., Наконечна Л.Б. Сучасне українське наукове мовлення: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2018. 160 с.
15. Горох – українські словники (онлайн-бібліотека, в якій зібрані найбільш корисні словники української мови). URL : <https://goroh.pp.ua/>
16. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL : <http://bit.ly/33ev57P>
17. Новий правопис: повний текст та основні зміни. URL : <https://osvitoria.media/experience/novyj-pravopys-povnyj-tekst-ta-osnovni-zminy/>
18. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL : <https://ukr-mova.in.ua>
19. Офіційний сайт Української мови. URL : <http://ukrainskamova.at.ua>
20. Сайт Олександра Авраменка. URL : <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/>
21. Словник української мови у 20 т. online: томи 1–14. (академічний тлумачний словник української мови, видавати який розпочало 2010 року видавництво “Наукова думка”).
22. URL : <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
23. СловникUA. Портал української мови та культури. URL: <https://www.slovnyk.ua/>
24. Словники України online: словозміна, синонімія, фразеологія. URL : <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
25. Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf>
26. Українська мова : енциклопедія. Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с. URL: <https://archive.org/details/UkrMovEnts/page/n3/mode/1up?view=theater>
27. Український правопис / Національна академія наук України. К. : Наукова думка, 2020. 392 с. URL : <https://drive.google.com/file/d/1p0moU61Yrg4RskpJYTljxkiAa5vrd0mM/view>

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Сучасна українська мова, культура, література» висвітлена в робочій програмі навчальної дисципліни https://englishdept.chnu.edu.ua/media/wbrfb4sq/03-suchasna-ukrai-nska-mova-kultura-ta-literatura_rpdocx.pdf